

Україна КОЗАЦЬКА

ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНА ГАЗЕТА УКРАЇНСЬКОГО РЕЕСТРОВОГО КОЗАЦТВА ТА ЦЕНТРУ РЕЛІГІЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНСТИТУТУ ПРОБЛЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НАН І МОКМС УКРАЇНИ

№19-20 (161-162) жовтень-листопад 2011 р.

www.kozatstvo.org.ua

У СЛОВІ - СИЛА, БРАТТЯ!

Вельмишановні козацькі очільники, брати-реєстровці!

Ось уже восьмий рік виходить у світ загальнонаціональна газета «Україна козацька» - друкований орган Українського Реєстрового Козацтва. Вона по праву стала вагомою складовою національного і духовного відродження України, активізації та пропаганди козацького руху на теренах нашої незалежної держави та далеко за її межами. За порівняно короткий час «Україна козацька» стала справжнім рупором УРК, правдивим відзеркаленням його сьогодення, висвітлення історичних витоків козащини.

Сьогодні, уже з відомих вам причин, які, зокрема, озвучувалися на Великій козацькій Раді в Урзуфі, наше видання опинилося у скрутному матеріальному становищі й змушене перейти на самоокупність.

У ситуації, що склалася, творчий колектив газети, підтримуваний Гетьманом УРК Анатолієм Шевченком і козацькою старшиною УРК, не занепадає духом і всіляко намагається врятувати видання. Але сьогодні газета зможе жити

лише за вашої реальної підтримки. Переконані, що керовані вами козацькі товариства у скрутну годину допоможуть виданню, яке в українському медіапросторі здобуло добре ім'я, не дозволять йому зникнути. «Україна козацька» - чи не єдина газета в Україні, яка на основі найкращих традицій українського слова несе в суспільство толерантність, духовність, міжконфесійний мир і злагоду. І в цьому - найбільша ваша заслуга, брати-реєстровці.

Сьогодні, як ніколи, всім нам слід усвідомити, що газета «Україна козацька» - не лише для «внутрішнього користування», а для всього козацького загалу, всеукраїнської аудиторії. Газета, яка так багато зробила для України, її козацтва, не може, не має права канути в Лету...

Необхідно протягом останніх днів активно провести передплатну кампанію, яка закінчується 10 грудня. Прохаємо залучити до цього важливого заходу як козаків, так і небайдужих до національного відродження й патріотичного виховання людей, спонсорів з тим, щоб наша газета дійшла до кожної школи, тех-

нікуму, вищого навчального закладу, бібліотеки у вашому регіоні та, проходячи з рук у руки, - до кожного національно свідомого українця.

Нагадуємо, що ціна передплати на рік становить усього 33 грн. 72 коп., що, погодьтеся, по кишені кожному пересічному громадянину, тим більше тому, хто поділяє наші з вами життєві й людські цінності.

Українське Реєстрове Козацтво на сьогоднішній день - це потужна структура з розгалуженою мережею козацьких товариств у всіх областях України, АР Крим, а також у Києві та Севастополі. Виходячи з цього, якщо кожна область забезпечить передплату у кількості 600 примірників на рік, то газета зможе покрити витрати на своє утримання. Тож клаємо надію на козацьке заповзяття.

У свою чергу, творчий колектив редакції зобов'язується всебічно і регулярно висвітлювати на шпальтах газети життя й діяльність очолюваних вами козацьких колективів, друкувати актуальні, злободенні дописи, розповідати про гідних козацького звання людей.

Творчий колектив газети
«Україна козацька»

Офіційно

ВЗАЄМОПРАЦЯ КОЗАКІВ І ВЛАДИ

Наприкінці листопада відбулася робоча поїздка Гетьмана УРК Анатолія Шевченка до приазовського Маріуполя. Очільник Українського Реєстрового Козацтва мав зустріч з керівництвом цього портового міста.

Під час ділової зустрічі делегації Українського Реєстрового Козацтва з міським головою Маріуполя Юрієм Хотлубеєм.

Відбулася змістовна розмова з міським головою Маріуполя Юрієм Хотлубеєм. Ішлося про взаємодію місцевої влади з реєстровими козаками Приазов'я. Зокрема, обговорювалися питання щодо координації зусиль в організації і обласування дитячих притулків, більш тісної взаємодії у підтриманні належного громадського порядку спільно з правоохоронними органами.

На зустрічі Гетьман УРК Анатолій Шевченко представив керівництву міста новопризначеного голову Адміністрації Гетьмана УРК у Приазовському регіоні, генерал-лейтенанта УРК Олександра Нефьодкіна. Очільник реєстровців України висловив упевненість, що співпраця козаків з органами місцевої влади стане ще більш конструктивною і продуктивною.

Ще одна цікава зустріч делегації УРК у складі Гетьмана УРК Анатолія Шевченка, його заступника Володимира Муравйова, голови Адміністрації Гетьмана УРК у Приазовському регіоні Олександра Нефьодкіна, отамана Маріупольського міського товариства УРК Володимира Книшенка, начальника штабу Маріупольського міського товариства УРК Георгія Цветова, отамана Кальміуського полку УРК Олександра Білоконя відбулася із керівництвом Приазовського державного технічного університету.

Детальніше про робочий візит очільника УРК в індустріальний Маріуполь читайте в наступному номері газети.

Прес-служба УРК,
Маріуполь-Донецьк
Фото Антона Бобира

ГАЗЕТА - ЧИТАЧ - УКРАЇНА

стор. 3

МАР'ЯНИ ПІСНЯ СОЛОВ'ІНА

стор. 9

ЖИВИЙ СМОЛОСКИП СВОБОДИ

стор. 14, 15

В осередках УРК

Із почуттям кровної
приналежності

Українське Реєстрове Козацтво в Естонії в чергове відзначило головне козацьке свято Покрови Пресвятої Богородиці - заступниці українського козацтва.

Святкові заходи у Таллінні почалися в церкві Святого Симеона з урочистого посвячен-

ня нових членів УРК в козаки та берегині за участі Голови Адміністрації Гетьмана УРК в країнах Балтії Володимира і митрополита Таллінського і всієї Естонії Стефана. Цей духовно значимий обряд, що супроводжується м'яким світлом палаючих

свічок і таємничим запахом ладану, завжди проходить у піднесеній атмосфері, викликає у новобранців почуття кровної приналежності до рідного народу, козацького товариства.

Після прочитання молитов майбутні козаки і берегині принесли клятву вірності своєму народові і дали обіцянку сприяти процвітання Естонії. Після посвяти на новоспечених козаків та берегинь чекали традиційні вечорниці, де

всі бажаючі змогли послухати козацькі пісні, скуштувати українські страви та напої, приготувані самими учасниками за рецептами національної кухні.

Тетяна ЄРОШЕНКО,
берегиня УРК
м.Таллін, Естонія
Фото прес-служби УРК

Поклонний Хрест
у козацькій Слободі

20 жовтня 2011 року на Кагарлицькій в с.Слобода на високій горі над ставом відбулося урочисте відкриття Козацького Поклонного Хреста. На місце події прибуло багато пропагандистів й шанувальників козацького руху на

Київщині, козаки й берегині УРК, козацька старшина на чолі з головним отаманом Київського обласного товариства УРК, генерал-полковником УРК Олександром Карпенком, учні Слободянської та інших шкіл міста Кагарлик,

представники районної влади, духовенства. Символічно, що урочиста подія відкривалася гімном Українського Реєстрого Козацтва «Обіймись, Україно!», автором якого є очільник реєстровців Київщини. врізка

Привітання Гетьмана УРК Анатолія Шевченка передав присутнім Головний отаман Київського обласного козацького товариства УРК, Олександр Карпенко – автор суспільно-мистецького проекту «Обіймись, Україно!»

Із вітальним словом до учасників заходу звернувся голова Кагарлицької міської ради, В. Бевзь.

Потім відбулося покладання квітів до підніжжя Козацького Поклонного Хреста від Київського обласного козацького товариства УРК, від районної адміністрації, сільського голови, учнів шкіл, його освячення настоятелями православної церкви Святого Миколая Чудотворця, отцями Федором, Євгенієм, Володимиром.

Діти Кагарлицької школи №2 привітали козаків і всю громаду із цією знаменною подією в житті козацького міста, а потім відбулася урочиста посвята у реєстровці учнів шкіл біля Козацького Поклонного Хреста.

Вітаючи юних козаків і берегинь із важливою подією в їх житті, генерал-полковник УРК Олександр Карпенко нагородив кращі козацькі осередки, їх очільників почесними козацькими грамотами, зачитав накази на присвоєння чергових козацьких звань.

На добру згадку про подію учасники заходу висадили дубову алею – хай росте й шумить віками!

Прес-служба УРК,
Київська область
Фото Оксани Карпенко

Реєстровці Приазов'я

На свято у Талаківці

Гідно, за козацькими традиціями, відзначали свято Покрови Пресвятої Богородиці в приазовському селі Талаківка. У місцевому храмі на вірність Україні та УРК присягнули тринадцять реєстровців-новобранців. Участь у цьому урочистому заході взяли отець Олександр, голова Адміністрації Гетьмана УРК у Приазовському районі В. Муравйов. врізка

Святкування Дня українського козацтва продовжилося в місцевій школі № 58, де пройшов спортивно-розважальний конкурс «Козацькими стежками – 2011». В ньому, окрім господарів, взяли участь старшокласники ЗСШ №8, першопкурники аграрного ліцею селища Сартана, команда Іллічівського будинку ветеранів «Гурбота». Присутніх вітали почесні гості – отаман Маріупольського міського товариства УРК Володимир Книпенко, представник Гетьмана УРК у США Керол Бейлі, голови селищних рад м. Красиков та с. Масхма, берегиня УРК Р. Кислючаєва. Саме вони і оцінювали виступи конкурсантив, вручали їм почесні грамоти і спеціальні подарунки. А козацький кубок переможця дістався згуртованій дружині СШ №58.

Варто відзначити вагомий внесок у підготовку та проведення заходу вчителя фізичного виховання, капітана УРК А.Семенченка.

Н. КОНИВЧЕНКО,
майор УРК,
м.Маріуполь

Символічна Булава
«Лицарям Волі»

Активну участь у заходах, приурочених Дню українського козацтва, взяли Азовський морський та Кальміуський полки УРК міста Маріуполя, які відповідно очолюють генерал-майор УРК А.Нефедкін та полковник УРК О.Білоконь.

Цього року епіцентром святкувань став фізкультурно-оздоровчий центр ПАО ім. Ілліча, де відбувався культурно-розважальний конкурс «Де козак, там і слава». У ньому взяли участь команди семи шкіл Іллічівського району міста. Їх назви красномовно говорять самі про себе: «Соколята», «Воля», «Січ молоді», «Козаченьки». Своєрідним лірично-естетичним оздобленням заходу стали козацькі пісні і танці у виконанні творчого колективу «Первоцвіт». врізка

Весело і змістовно пройшли такі цікаві етапи конкурсу як «Козацький заспів», «Український танок», «Кращий джур», «Кращий кухар», його спортивна частина.

Переможцем конкурсу стала команда «Лицарі волі» ЗСШ №46, яка вже вдруге поспіль отримує головний перехідний приз – символічну булаву. Дру-

гою була команда «Воля» ЗСШ №30, третьою – «Соколята» ЗСШ №4.

Нагороди кращим, сувеніри з козацькою символікою всім учасникам святкового дійства вручили отаман Азовського морського полку УРК, генерал-майор УРК А.Нефедкін та голова ради ветеранів «Гурбота» К.Куркчи.

Свято закінчилося колективною трапезою. Команди приготували смачними стравами національної, козацької кухні, зокрема, традиційними кулешем і пирогами.

Задоволеними залишалися всі хлопці та дівчата, покидаючи фізкультурно-оздоровчий центр з надією і вірою, що наступного разу саме вони тануть переможцями!

Прес-служба УРК,
м.Маріуполь

Передплата-2012

ЖИВИЙ ЗВ'ЯЗОК: ГАЗЕТА-ЧИТАЧ

Під час кампанії „Передплата-2012” редакція газети „УК” отримує чимало листів від своїх симпатиків, постійних читачів, лунає багато телефонних дзвінків, надходять відгуки на електронну пошту нашого видання, в яких автори щиро підтримують „Україну козацьку”, дають слушні поради, зауваження. Іншими словами, засвідчують повагу і небайдужість до газети.

Серед дописувачів, додзвонювачів – як козаки-реєстровці, так і просто громадяни України, яким близька тема козацтва, національного відродження, справжні патріоти України різних поколінь. Нерідко трапляються імена досить відомих і поважних людей. Тож „УК” із задоволенням оприлюднює думку своїх постійних читачів.

Багаті на славу історію

Поклавши руку на серце, засвідчую, що газета „УК” для мене – найприємніше щорічне відкриття. Вона – справжня, наша, українська! В ній – цікаві, пізнавальні матеріали як про сучасне козацтво, так і його славу минулості. Мене, як нащадка січовиків, приваблюють змістовні дописи і про козацьку Херсонщину з її славетною Олешківською Січчю, де я народився, і про загадкову „Кам’яну могилу” біля сучасного Мелітополя, де мешкаю нині. Дякуючи газеті, багато чого відкриваю для себе „заново”. Так тримати і далі, „побратими по шаблоці і перу”!

Олег ГОНЧАРЕНКО,
член Національної спілки письменників України,
м. Мелітополь на Запоріжжі

Започаткуйте таку рубрику

Дуже добре, що газета друкує на своїх сторінках твори провідних сучасних українських письменників саме на козацьку тематику – таких, як Ліна Костенко, Леонід Талалай, Борис Олійник ті інших. Але не треба забувати і про творчість читачів, завівши на шпальтах відповідну рубрику. Для початку надсилаю до редакції (на розсуд) свою працю??? про славу минулої України з надією на її бодай часткову публікацію.

Валентина ШАКУРА,
вчителька, с. Дмитрівка,
Волноваський район на Донеччині

Більше писати про козаків-підприємців

Вашу (а точніше, нашу) газету давно передплачую і дуже поважаю. Але гадаю, що для її, так би мовити, осучаснення треба частіше друкувати матеріали про підприємницьку, комерційну діяльність козацтва. Позитивні приклади тут маємо, їх треба лише вчасно помітити, належно підтримати і гідно подати.

Андрій БАТИЦЬКИЙ,
підприємець, козак УРК,
Добропільський район Донецької області

Подяка за пам’ять

Велике спасибі, що добрим словом згадали про мого чоловіка, колишнього політв’язня, художника Опанаса Заливаха, про його творчість. Дуже приємно і символічно, що газета, яка виходить на сході України, своїми актуальними, цікавими матеріалами сягає її західних крес, збагачує інтелектуально, насичує українців справді нашим, рідним, національним, високодуховним продуктом, вражає широтою тематики. Таке загальнонаціональне, патріотичне видання сьогодні конче потрібне нашій Батьківщині. Пишіть, творіть, тримайтеся!

Одарка ЗАЛИВАХА,
вдова Опанаса Заливахи, художника,
Шевченківського лауреата,
м. Івано-Франківськ

Оксана Забужко: «БУДЬТЕ ДУЖИМИ»

З відомою сучасною українською письменницею Оксаною Забужко ми зустрілися в Арт-центрі платформи культурних ініціатив „Ізоляція”, (про цей цікавий проект на неприємному тлі індустріального регіону – окрема тема), що знаходиться у Пролетарському районі Донецька.

Оксана Забужко – знакова особистість в сучасній українській літературі, яка першою із вітчизняних письменників, дякуючи своїм високохудожнім, непересічним творам широко презентувала незалежну Україну далеко за її межами.

Кандидат філософських наук, старший науковий співробітник НАН України О.Забужко тривалий час працювала в Гарвардському, Єльському, Колумбійському університетах. Вона авторка таких відомих видань як „Новий закон Архімеда”, „Казка про калинову сопілку”, „Сестро, сестро”, „Шевченків міф України”, „Музей покинутих секретів” та багатьох інших.

До речі, в останньому письменницькому художньо-висвітлюючому непрості сторінки історії героїчної боротьби УПА в контексті людських долі.

Книги Оксани Забужко перекладено 16 мовами світу, її залобки видають за кордоном, а тиражі в Україні побили всі рекорди. Вона

лауреат багатьох престижних премій, нагороджена орденом „Княгині Ольги” III ступеня.

На Донбасі пані Оксана вперше. Цей край асоціюється у письменниці з Василем Стусом, який виріс і сформувався як поет саме тут, з всевітньо відомою поетесою і художницею Еммою Авдієвською, яку вважає „жінкою несамовитої степової енергетики.”

Після п’ятигодинного спілкування з численною публікою, відповіді на гострі запитання, майстерного декламування власних віршів, поетичних рядків Василя Стуса, Ліни Костенко, Сергія Жадана, класиків української і зарубіжної літератури, філософської думки, зокрема Юрія Шевельова, з яким особисто була знайома, знайшла час для знайомства з газетою „Україна козацька”.

Письменниця була приємно вражена, що на східних теренах України виходить таке патріотичне видання. Попрохала декілька його

номерів для детальнішого ознайомлення. А нам – редакції газети, її читачам пані Оксана побажала завжди бути стійкими й дужими у відстоюванні загальноукраїнської, козацької позиції щодо збереження і розбудови держави.

Більш детально про зустріч „УК” з письменницею Оксаною Забужко читайте в одному з наступних номерів нашої газети.

Юрій ДОЦЕНКО,
член Національної спілки письменників України,
Фото Антона Бобиря

Відверта розмова

Нещодавно голова Донецької обласної державної адміністрації Андрій Шишацький зустрівся з представниками обласної організації Національної спілки письменників України.

Голова Донецької обласної державної адміністрації Андрій Шишацький разом з письменниками Донеччини.

Голова об’єднання НСПУ Павло Куш, вітаючи гостя, зазначив, що письменники востаннє приймали в офісі спілки голову ОДА ще тоді, коли на цій посаді працював Віктор Янукович. Отож традиція спілкування влади і майстрів слова Донеччини відновилася майже через десятиріччя. Павло Куш розповів, чим живе

сьогодні організація, поділився проблемами, вніс пропозиції. Зокрема, йшлося про можливість видання літературної антології донецького краю, відновлення щорічної літературної премії імені Володимира Сосюри, створення бібліотеки видань місцевих письменників тощо.

Своїм баченням літературного

процесу в країні поділилися Віктор Логачов, Станіслав Жуковський, Юрій Доценко, Віталій Гладкий, Павло Астахов, Валерій Романько, Олена Лаврентьєва та ін.

Звертаючись до письменників, Андрій Шишацький пообіцяв усіляко сприяти розвитку літературного руху регіону, зокрема і фінансово підтримати кращі проекти серед майстрів слова.

А ще (і це особливо приємно відзначити) новопризначений голова Донецької облдержадміністрації виявив неабияку обізнаність у сучасній українській літературі. Скажімо, чи багато ви знаєте про новеладців, які б спромоглися переглянути новий роман Ліни Костенко? А ось Андрій Володимирович його уважно прочитав і, за його словами, проаналізував. Не залишився поза увагою присутніх той факт, що перший керівник області легко і вправно володіє українським словом, залобки декламує Шевченка, інших українських майстрів слова.

У зустрічі взяли участь начальник управління інформації та з питань преси ОДА, голова комісії з питань культури, духовності та підтримки ЗМІ облради Римма Філь і начальник управління культури і туризму ОДА Микола Пташка.

Прес-служба УРК,
м. Донецьк

На землі Богдана і Тараса

БУДУЙМО ГРОМАДУ, ЄДНАЙМО ВКРАЇНУ!

«Воля тверда, як меч, або вона є, або тебе нема!». Ці хрестоматійні слова, сповнені гордості за козацтво, які є сьогодні оцінкою життєвої позиції кожного патріота Батьківщини, сказав 14 жовтня на зустрічі зі своїми земляками-козаками Лисянщини уродженець села Ганжелівка Лисянського району Черкаської області, відомий український письменник Василь Шкляр. Доля України, її нації нерозривно пов'язана з козацтвом, сучасна місія якого – єднати український народ та будувати громадянське суспільство в Україні!

Ці слова є символом українства, вони увібрали в себе і звитягу боїв, і славу перемог, і невмируще прагнення волі й свободи народу.

Реєстровці Черкащини зі знаменитим земляком Василем Шкляром під час заходу у Лисянці.

Полковник УРК Олександр Гаврилюк вручає автору «Чорного Ворона» козацьку шаблю.

Сьогодні життєво важливою справою для багатьох наших співвітчизників є робота з відродження козацтва, розбудови козацьких товариств, як основи самоорганізації, формування громадянського суспільства. В авангарді цього руху є Українське Реєстрове Козацтво – організація, реєстр якої нараховує близько 100 тисяч осіб, яка проводить активну роботу з відродження козацьких традицій та просвітницьку діяльність на засадах духовності та патріотизму.

Сьогодні естафету Лисянського полку, що виник під час Національно-визвольної війни під проводом Б.Хмельницького, гідно несе районне товариство УРК. У своїй діяльності реєстровці Лисянщини давно вже вийшли за межі району: козацькі сотні Лисянського полку активно діють у Таращі, Світловодську, Корсуні, Городищі, Чигирині, Умані, Звенигородці, селі Моринці, Києві, Борисполі.

У день Покрови Пресвятої

Богородиці у Лисянці, у залі адмінбудинку, зібралися козаки-реєстровці Лисянського полку УРК, краєзнавці районної організації «Витоки», депутати обласної, районної, селищної рад, громадськість. Їх привітала зі святом заступник голови райдержадміністрації Н. Коровіна.

Нині на Лисянщині на ниві відродження духовності ефективно працюють Лисянське товариство УРК на чолі з полковником УРК Василем Коряком, районна організація ветеранів війни і праці, керована Т.В.Овчаренком, Лисянська районна організація Національної спілки краєзнавців «Витоки» на чолі з В.М.Щербатюком; спілка ветеранів Афганістану та воїнів-інтернаціоналістів, очолювана С.І.Шевченком; громадська організація воїнів запаса прикордонних військ на чолі з Д.М.Олійником. Загалом громадською роботою в районі охоплено близько 6300 чоловік, що становить майже 25 відсотків від населення ра-

йону. Це і є ядро громадянського суспільства Лисянщини, яке дбає про її духовний розвиток.

У той же час голова ЛПРО НСК «Витоки», кандидат історичних наук Володимир Щербатюк зазначив, що залишаються невирішеними питання щодо затвердження райрадою програми діяльності цієї організації на наступні 10 років, як і фінансування громадсько-політичного, науково-популярного журналу «Добрідень» та щорічної краєзнавчої премії імені професора І.Г.Шульги, а також присвоєння

районному державному історичному музею імені Т.Г.Шевченка. Під питанням проведення козацького фестивалю «Край козацький, Богданів», започаткований торік Лисянським районним осередком УРК.

Для покращення ефективності роботи як органів районної влади, так і громадських організацій району реєстровці запропонували проект Суспільного договору між органами місцевої влади та громадськими організаціями. Це, на їх думку, сприятиме вирішенню місцевих проблем зусиллями громадських організацій, а також підвищуватиме відповідальність сторін за виконання зобов'язань, передбачених в угоді.

Результатом реалізації цієї угоди має стати удосконалена система партнерських стосунків «влада – громада», що направлені на сприяння розбудови України як суверенної, самостійної та незалежної демократичної держави, що гар-

монійно поєднує вольності та свободи людини з дисципліною та порядком у державі.

На завершення урочистостей селищний голова Т.Д.Гнатенко вручила земляку-письменнику Василю Шкляру поштовий лист «Почесного громадянина Лисянки». Це високе звання йому було присвоєно рішенням Лисянської селищної ради у вересні цього року за письмовим клопотанням козаків Лисянського районного товариства УРК. А трохи раніше, 9 травня, реєстровці району на Козацькій Раді обрали пана Василя почесним козаком Лисянщини. Від імені лисянських реєстровців їх очільники вручили автору «Чорного Ворона» відповідну грамоту і козацьку шаблю з написом «За волю, долю, за народ». А депутат Черкаської облради А.В.Бондаренко підніс знайомому письменникові фотокартину «Свято-Михайлівської церкви» як згадку про дитинство.

Подякувавши землякам за високу оцінку своєї діяльності, поцілувавши козацьку шаблю, письменник відзначив, що його мала батьківщина завжди була, є і буде в його серці! «Сьогодні кожен українець повинен заповзати працювати на відродження своєї нації, культури, духовності. І хай нам у цьому додає наснаги славна історія козацтва – це невичерпане джерело слави й гідності, честі й мудрості. Тому так важливо пропагувати у суспільстві історію козацтва, набутки лицарів тієї епохи, культивувати повагу до героїчної минувшини. З такої праці, як з добірного зерна, зростає любов до Вітчизни, до усього українського», – сказав Василь Шкляр.

До 20-ї річниці незалежності України, в пам'ять про першого прапороносця Лисянщини, майора УРК Бориса Шеренго-

вого реєстровики Лисянського полку започаткували акцію «Козацький прапор навколо світу». З березня по жовтень 2011 року козацький прапор УРК завдяки Б.Ткаченку, С.Силову, І.Караченцеву, В.Абрамову побував на місці Доброї Надії в Південно-Африканській Республіці; С.Москаленку – в Москві та за Полярним кругом; В.Гаврилюку та В.Ганжі – в Німеччині; А.Мальченку – в Італії, Ватикані, Сан-Маріно; О.Москвичову та І.Москвичові – в Єгипті. Мета акції – популяризація УРК та козацького міста-фортеці Лисянки у світі, пропаганда об'єднавчої ідеї серед українців, у тому числі й на чужині.

Козаки піднесли дарунок директору музею В.С.Діженко військово-геральдичний знак «Лисянський козацький полк УРК», вишитий на їх замовлення майстрицею Г.В.Матвієвською, а голова адміністрації Гетьмана УРК у Центральному регіоні, генерал-лейтенант УРК Борис Марченко передав музею цікаву добірку книжок про діяльність ВГО «Українське Реєстрове Козацтво».

Потім все чесне товариство зібралося на місці рідного маєтку Хмельницьких – Монастирку, що став історичною родзинкою краю. Тут рівно рік тому реєстровцями було встановлено пам'ятний козацький хрест на честь Михайла і Богдана Хмельницьких.

Саме з цього місця почалося заселення майбутнього міста-фортеці – Лисянки. Там, на Монастирській горі, яка стала для українців таким же символом величчя, як Замкова гора в Чигирині або Чернеча – в Каневі, реєстровці поклали квіти до підніжжя пам'ятника Хмельницьким, віддавши тим самим честь усім борцям за волю України.

Западає в душу Лисянських реєстровців полум'яне слово письменника-патріота.

Завмерши біля козацького хреста, сучасні козаки всім серцем сприймали полум'яні слова Василя Шкляра, які зміцнювали у них віру у те, що колись на Монастирській горі виростуть православний храм і музейний комплекс на честь роду Хмельницьких, куди йтимуть на поклін українці з усього світу. До речі, за створення народного музейного комплексу виступають не лише місцеві реєстровці. Їх активно підтримує депутат Черкаської обласної ради Іван Миколайчук, який є членом комісії з питань культури та духовності. Він також є автором проекту рішення обласної ради про створення музею козацької слави в селі Мориноці Звенигородського району.

Святкові заходи продовжилися на малій батьківщині Кобзаря — у селі Моринці Звенигородського району. Тут під орудою О.К. Мамаєва активно діє козацька сотня УРК, що входить до складу Лисянського полку УРК. Біля музейного комплексу бажаних гостей зустрічала з хлібом-сіллю громада села на чолі з сільським головою С.С. Кириченком та його заступником, козацьким старшиною П.С. Милокостим. Відбулося покладання квітів до підніжжя пам'ятника Катерині, матері духовного символу України Т.Г. Шевченка.

Святковий мітинг відкрив голова адміністрації Гетьмана УРК у Центральному регіоні Борис Марченко. Він зачитав вітання Гетьмана УРК Анатолія Шевченка з нагоди Дня козацтва. Потім капелан Лисянських реєстровців, настоятель храму Святої Покрови о. Миколай та о. Василь відслужили молебень за Україну та привели до присяги новоповнення Моринської козацької сотні УРК. Новобранців привітали старші козаки, берегині та благословили священник.

Великий інтерес викликала присутність на святі козацького письменника Василя Шкляра. Напевно, не знайдеться українця, який би не чув про його історичний роман «Залишенець. Чорний ворон». Він перший в Україні, хто отримав Народну Шевченківську премію, вручення якої відбулося у Холодному Яру, на місці загибелі легендарного отамана Василя Чучупака. Генерал-лейтенант

УРК Борис Марченко привітав пана Василя від імені всіх козаків Черкащини з тим, що він став почесним козаком Лисянського козацького полку УРК та подарував йому ікону Святої Покрови Богородиці з побажаннями подальших успіхів на творчій ниві. Цього дня письменник ні на хвилинку не залишався сам — до нього весь час підходили люди, дякували за правдивий історичний роман, брали автографи, ділилися своїми думками.

Потім старшина Моринської сотні, директор місцевого музею С.В. Суржко провів цікаву екскурсію. Гості мали змогу побувати у батьківській хаті Тараса. Символічно, що серед гостей була присутня березина Черкаського обласного товариства УРК, праправнучка великого поета і художника Ольги Михайлівни Шарапа — директор «Музею «Кобзаря» в м. Черкасах. Відомий український скульптор, полковник УРК Віктор Крючков подарував музею виконаний ним барельєф Т.Г. Шевченка.

У той же день у Моринській школі відбулася непересічна подія. Там було створено козацьку паланку ім. Т.Г. Шевченка. Господарі продемонстрували гостям цікаву і змістовну концертну програму: лунали вірші і пісні, а дитячі голоси ще довго лунали над осінніми Моринськими садами...

Звершенням дійства стало підбиття підсумків роботи Черкаського обласного товариства ВГО УРК з обговоренням планів на майбутнє. Козаки розуміють, що перед ними стоїть нелегке завдання: єднати український народ та будувати громадянське суспільство. А тому, як сказав у той пам'ятний день найсильніший козак Черкащини, майор УРК, кавалер «Бронзового козацького хреста» III ступеня О.В. Хоменко, кожний козак повинен жити за девізом: «Богу душу, життя Україні, честь собі». І Україна буде!

Олександр ГАВРИЛЮК,
радник отамана Черкаського обласного товариства УРК, полковник УРК, м. Лисянка

Козацтво в дії

Коли не ми, то хто?!

Патрулювання вулиць приморського Маріуполя козацькими дружинами сьогодні вже не викликає у городян великого подиву. Більше того, чимало селищ і КСН хочуть, щоб охорону громадського порядку на їх територіях здійснювали саме реєстровці.

Уже майже рік вулиці і площі Іллічівського та Орджонікідзевського районів портового міста разом із працівниками місцевої міліції патрулюють і козацькі дружини УРК. Як повідомив прес-службі УРК отаман Приазовського Гетьманського полку Українського Реєстрового Козацтва Сергій Коваленко, нещодавно до них звернулися мешканці селища Річного, що в Іллічівському районі Маріуполя, з проханням організувати тут козацьку дружину з охорони правопорядку. «Ми, звичайно ж, пішли назустріч землякам і після тривалих перемовин, ґрунтовного обговорення усіх деталей цього важливого питання, створили таку дружину реєстровців, — розповідає козацький отаман. — Тепер двічі на тиждень з 19 до 22 години патрулюємо вулиці і провулки цього населеного пункту».

Окрім патрулювання, козацькі дружини залучаються до охорони громадського порядку під час проведення футбольних матчів та інших масштабних спортивних змагань, мазових святкових заходів тощо.

Сьогодні в Гетьманському полку УРК, що діє на теренах Приазовського регіону, — близько півсотні козаків. Але останнім часом, маючи змогу побачити, оцінити реєстровців у конкретній справі, з проханням прийняти їх у козацьку дружину звертається все більше і більше людей. Не може не радувати той факт, що серед бажаних — чимало молоді.

До речі, місцева міліція відчуває суттєву віддачу від тісної взаємодії з реєстровцями щодо підтримання належного правопорядку у великому промисловому місті, в його робітничих, припортових селищах. Так, скажімо, найбільш кримінальні ділянки Орджонікідзевського району разом із співпрацівниками патрульної служби міліції щодобово патрулюють і козаки-реєстровці.

«На рахунок таких спільних патрулювань уже не одне затримання хуліганів, повернення громадянам «мобілок», що були вкрадені або втрачені, попередження бійок, «крутих» розборок, — розповідає начальник міліції громадської безпеки районного відділу МВС Олексій Філімоненко. — А ще козаки і міліціонери проводять профілактичну роботу, роз'яснювальні бесіди з громадянською, персональною — з особами, що порушують правопорядок».

Слід зауважити, що козаки за все це, на відміну від працівників міліції, не отримують ані копійки. Але вони не ображаються, адже вважають таку роботу своїм козацьким обов'язком. Це — їх громадянська позиція.

«На превеликий жаль, дійсність така, що стає страшно за наших дітей, жінок, людей похилого віку. Коли не ми їх захистимо від усіх негараздів наших непередбачуваного сьогодні, то хто зробить це за нас? Тому правозахисну роботу ми, козаки-реєстровці, виконуємо на добровільних засадах, за покликком серця», — запевнив козацький отаман Сергій Коваленко.

Прес-служба УРК,
м. Маріуполь,
Донецчина

Зростає гідне покоління

«Козацькими стежинами» крокують молоді

Дослідження історії козацької культури, вивчення козацьких звичаїв, козацької педагогіки, подорож по місцях козацької слави, знайомство з біографією козацьких ватажків — все це дуже цікава робота для юних краєзнавців навчальних закладів Херсона.

Нещодавно на базі Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О.Гончара педагогічний колектив Херсонського будинку дитячої та юнацької творчості провів фінал міського конкурсу «Козацькими стежинами», що проходить у рамках дитячо-юнацької гри «Сокил» («Джура»). У ньому взяли участь переможці першого етапу — команди навчальних закладів №№ 1, 2, 3, 9, 12, 18, 30, 31, 32, 41, 52, 53, 56. Він розпочався виставкою декоративно-прикладного мистецтва. Художньо-естетичну культуру, майстерність виконання, творчий підхід, оригінальність презентації роботи — все це продемонстрували учні. Кожна команда створювала з природного матеріалу образ лицаря, козака. Переможцями у цьому виді творчості стали команди НЗ №30 (керівник О. Синолуп), НЗ №41 (керівник І. Кицюк), НЗ №52 (керівник О. Двірська). Продовжили конкурс-

Члени журі — реєстровці Херсонщини — з учасниками конкурсу.

ну програму історико-краєзнавці. Молоді слідити з честю впоралися з усіма завданнями: «Візитна картка команди», історико-краєзнавча вікторина «Ведуна», фотоконкурс «Впізнай ватажка», робота з картою «Форпости козацької слави». Цікавим було і змагання капітанів. Кожен мав індивідуальне завдання з теми: козацька педагогіка, козацька термінологія, козацькі традиції, козацька пісня тощо.

Незабутніми для юних краєзнавців стали виступ бандуриста-аматора Євгена Ветрука, козацький голос із шаблями та пісенні виступи вихованців Херсонського будинку дитячої та юнацької творчості Христини Хохлової, лелі Українського Реєстрово-

го Козацтва Даші Бойко, Денізи Пулинець.

Переможцями конкурсу історико-краєзнавців стали команди НЗ №30 (керівник С. Тригуб), НЗ №2 (керівник К. Пархомова), НЗ №1 (керівник В. Дундук). Депутат міськради, березина, майор УРК Еліко Маркелія вручила переможцям конкурсу власноруч виготовлені торти та солодощі, а начальник штабу Херсонського обласного товариства УРК Олег Бойко нагородив їх козацькими грамотами. Варто зазначити, що в конкурсі «Козацькими стежинами — 2011» взяли участь краєзнавці з-понад 40 навчальних закладів Херсона.

Прес-служба УРК,
м. Херсон

Пам'ять козацька

ОСІННІ РОСИ НА ЖИТТЯ
ПОКОСАХ

Прозорі, щирі спогади сивочолого козака Василя Михайловича Гриніва як щедрі осінні роси, що впали з ранкових туманів на похухлу степову траву обабіч його довгої і широкої життєвої дороги. У цих краплинах пам'яті, змішавшись, переливаються у сонячному промінні мрії з реальністю, радість з болем, сумніви з вірою. Як обіцяли, пропонуємо вашій увазі спогади-укаплення іще не написаної книги власного життя генерала армії Українського Реєстрового Козацтва Василя Гриніва, який цієї осені відзначив свій славний 70-літній ювілей.

У промінні
ранкового сонця

За вікнами лише світало, а мені вже не спалося. Тихцем, щоб не розбудити домашніх, вийшов на подвір'я. Від саду, далі, за село Кадобна, аж до самого Чорного лісу, тягнулося сивувате пасмо туману, що танув у промінні ранкового сонця, осідаючи діамантовими крапельками на деревах, траві. Замилувавшись рососою, не помітив, як полонили спогади... Згадалося, як я, ще прокурор Чортківського району, разом із колегою з міста Тернополя Михайлом Лесюком поїхав у вихідні на рідну Івано-Франківщину по гриби. Зупинилися в урочищі Різарня, через яке протікає, за визнанням ЮНЕСКО, найчистіша річка в Європі — Лімниця. Славиться ця місцина під Карпатами чарівною природою і білими грибами. Тоді теж був чудовий ранок, але не лишневий, а вересневий. Спільне — тільки роса, що виграла діамантовим різнобарв'ям на траві, грибах, на мереживі павутини і танула в ніжних сонячних обіймах. Я відчув, як у глибині душі виринали слова, що склалися у вірш:

*Ранкові роси — це сльози землі,
рясним діамантом
вкривають її.
Зяким нетерпінням
чекають вони,
щоб промені сонця їх обняли.
Уласках проміння життя
роси — мить,
Зяким нетерпінням вона
в нім горить.
Кохання промінню, ранкові роси
Щедрість приносить
матусі-землі.*

Війна принесла сирітство

Друга світова війна, прокотившись смертоносним валом через Івано-Франківщину, вирвала у центрі України. Батько, щоб прогнати чималу сім'ю, вимушений був по хисткому льоду, аби уникнути зустрічі з фашистами, не раз пробиратися на протилежний берег Дністра за продуктами. Одного разу лід проломився. Після крижаної купелі батько захворів на двостороннє запалення легенів і невдовзі помер. Двоє старших дітей, які вже могли дати собі якусь раду, пішли поміж люди, а я, трирічний, та ще молодша сестричка Галинка залишилися при матері. Мама не мала жодного класу освіти, хіба що вміла гроші рахувати та поставити хрестик замість підпису.

Всі з нетерпінням очікували, коли закінчиться війна. Та з визволенням прийшла інша біда. Проти ОУН і УПА розпочався справжній терор. Ніхто з жителів Довгої Калуської тоді не знав, що через наше село проходить якийсь оунівський провід. Але служби КДБ були іншої думки. У 1951 році всі мешканці села були переселені у Новоіванівку Кіровоградської області. Нас поселили на конюшні. Настелили нам свіжої соломи, але сморід від коней стояв такий, що навіть у сильні морози протяги не вивірювали його. У мене, десятирічного, вже тоді закралася недовіра до радянської влади, яка так жорстоко поступила не тільки з нами, малими та беззахисними.

впроголодь. Раціон простий: лобода, кропива, лісові ягоди.

Важкі дитячі копиці

До школи всі діти села Довга Калуська ходили пішки за три з половиною кілометри у сусіднє село. Щоб якось допомогти родині вижити, я був змушений вже у четвертому класі взимку плести корзини з лози, а влітку — косити.

У тринадцятирічному віці знову відчув несправедливе ставлення до себе.

Було це влітку. Кожному, хто був на заготовці сіна, під укіс виділили по 50 сотих з умовою — накосити і насушити дев'ять копичей для колгоспу, а десяту — для себе. Я, учень шостого класу, тих півгектара скосив,

Після закінчення десятирічки призвали до армії. Спочатку навчався у школі молодих авіаспеціалістів під Ленінградом, а службу проходив у пустелі Каракуми. Був начальником оглядового локатора системи посадок бойових літаків, начальником стартокомандного пункту. Закінчив службу командиром взводу військової частини Бакинського округу ПВО. Так склалася доля, що вступив у Львівську школу міліції оперативних працівників. Після школи був направлений в Івано-Франківську область на роботу за місцем проживання. Спочатку працював у Калуші у розшуку, потім дільничним інспектором. Звільнився з органів

Очільник івано-франківських реєстровців серед козаків-побратимів.

Повернення

Нашого сусіда, який воював у Радянській армії проти фашистів і втратив у бою руку, виносячи з поля бою свого однополчанина, теж переселили разом зі всіма. Імені сусіда вже не пам'ятаю, а прізвище його — Ребега. Одного разу до Новоіванівки приїхав воєнком і випадково зустрів нашого сусіда. Впізнавши в ньому колишнього однополчанина, який врятував йому життя, воєнком поклопотав про повернення Ребеки на Івано-Франківщину. Сусіда попросив і за нас. Так, завдяки йому, наша сім'я повернулася у Довгу Калуську. Два з половиною роки жили у нашому будинку двома родинами, бо сусідський був повністю зруйнований. За цей час сусіди відбудували собі нове помешкання, а ми залишилися у своїй хаті. Жили

висушив все сіно і склав у копиці. Десяту копицю, як і інші, зробив трохи більшу — бо для себе. Бригадир походив, подивився і навіть не звернув уваги на десяту копицю тих, хто мав можливість поставити йому якийсь могорич чи щось заплатити. Авмене півкопиці забрав, бо я не мав можливості з ним «розраховатися». І коли несправедливо відібрали ті півкопиці, я буквально остовпів від несправедливості, дивлячись на свої долоні в кров'яних мозолях, перехопило подих, а в голові вирувала думка: коли б я був прокурором, то я б цього бригадира в пюрму посадив за те, що він мене, підлітка, так принизив перед усіма дорослими...

Отоді в мене з'явилася мрія — стати прокурором, щоб допомогати людям і служити не підлості, а правді. Та непроситим виявився шлях до омріяної

міліції за сімейними обставинами.

Була в житті
і «Злата Прага»

Збирався вступати на юридичний факультет, але знову не судилося. У добровільно-примусовому порядку відправили до Київського вищого інженерно-військового училища зв'язку. Після десятимісячного вишколу присвоїли звання лейтенанта запасу. Та в запасі був недовго, бо через два роки, коли в Чехословаччині відбувалися події непокори блоку країн Варшавського договору, був призваний для виконання «інтернаціонального обов'язку». Потім два роки служби у Прибалтиці на командному пункті ПВО.

Досягнення мети

Після звільнення зі збройних сил нарешті починає

здійснюватися заповітна мрія. Вступив на юридичний факультет Львівського університету імені Івана Франка. Навчався заочно, бо була вже сім'я. Виховували з дружиною сина та донечку, то ж необхідно було заробляти гроші... Після закінчення університету протягом восьми років працював помічником прокурора міста Тернополя, потім два роки — в обласній прокуратурі старшим прокурором слідчого управління. І ще десять років — прокурором найбільшого у промисловому і соціальному відношенні Чортківському районі Тернопільщини. В 1999 році повернувся у рідну область. Певний час виконував обов'язки прокурора міста Івано-Франківська, а згодом був переведений до обласної прокуратури на посаду старшого помічника прокурора.

Віщі слова материнські

За чверть віку прокурорської роботи бачив різні ситуації, розглянув чимало справ, за кожною яких доля конкретної людини. І у вирішенні цих життєвих колізій завжди керувався не тільки законом, а й дослухався серця, намагався зрозуміти, чому людина зробила той чи інший вчинок. На все життя запам'ятав мамине напуття — не зчерствіти душею. «Знай, сину, — сказала вона тоді, коли мене, підлітка, несправедливо образив колгоспний бригадир. — При всіх отих негараздах у нашому житті перемагають завжди доброта, щирість душі. Дай Боже, щоб у твоєму житті було поменше отаких гірких, неприємних почуттів. Хто б що не говорив, а доброта, любов до людей повинні перемогти все».

Вперше почута правда

Показувати на схилі літ — не якась там забаганка. Любов до історії України ще у студентські роки мені прищепив завідувач кафедри історії і права юридичного факультету, професор Володимир Кульчицький. Він наводив нам такі історичні факти, яких у радянських підручниках аж ніяк не могло бути. Я вперше від нього почув, що Данило Галицький не був князем, а був королем, що першою найдемократичнішою у світі була козацька держава на Запорізькій Січі. Дуже багато дізнався про Петра Сагайдачного, який народився у селі Кульчиці, звідки родом і професор Кульчицький, про козацтво, що завжди стояло на захисті від різних ворогів рідної землі, української мови, віри в Бога...

Моє земне щастя

Чи щасливий я? Навіть при негаразді, щасливий з того, що разом із дружиною виховали доньку і сина, на радість нам ростуть троє онуків. Щасливий з того, що можу милуватися рідною землею, любити ранкові роси, і літні й осінні, коли в глибині душі народжуються щирі віршовані рядки:
*Я дякую Богові і, ненюко, тобі,
Що нині щасливий живу на землі.
Я дітям і внукам своїм передам,
Що щастя в житті
переходить від мам.*

Василь ГРИНІВ,
генерал армії УРК,
м. Івано-Франківськ

Мова про мову

«УКРАЇНА КОЗАЦЬКА» – НА СВЯТІ МОВИ

Подія

У День української писемності та мови, що уже традиційно проводиться 9 листопада, в приміщенні Донецького обласного осередку Національної спілки письменників України, як у врожайну осінь, ніде було яблуку впасти. Тут редакція обласної газети «Донеччина», письменники регіону, за активної підтримки управління освіти та науки Донецької облдержадміністрації, обласної філії Всеукраїнського товариства «Просвіта», краєзнавців Донбасу, Донецького обласного това-

Головний редактор «Донеччини» Ігор Зоц нагороджує лауреатів.

Конкурс юних журналістів

рства Українського Реєстрового Козацтва, відзначили переможців конкурсу для школярів «Невмируще українське слово». Як зазначив у вступному слові головний редактор «Донеччини» Ігор Зоц, цьогорічний конкурс викликав вели-

бібліотеки українських книжок, видані, зокрема, згідно з програмою книговидавництва облдержадміністрації та облради. Приємно і символічно, що свої друковані подарунки зробили депутат Олексієв-Дружківської селищної ради,

Станіслава Жуковського, Івана Білого, Юрія Доценка, поставити їм запитання, прочитати свої вірші.

З невідомим інтересом слухала молодь виступи відомих громадських діячів – заступника голови Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т.Г. Шевченка Марії Олійник та голову ВГО «Союз Чорнобиль Україна» Віктора Тупилка. Справжньою родзинкою заходу стала участь у ньому народного депутата України Івана Зайця, відомого своєю плідною патріотичною позицією з відстоювання українських національних інтересів і, перш за все, рідної мови. Народний обранець просто й доступно розповів присутнім про своє бачення місця і значення українського слова в сучасному світі, відповів на запитання школярів. Зокрема, він порадив юним знайомство з рідною літературою починати з творчості Тараса Шевченка, з його завжди актуальної поеми «Кавказ». Із періодичних видань пан Іван порадив читати авторитетну газету «День», на що отримав із зали слухну репліку-додаток: і обов'язково наші «Донеччину» та «Україну козацьку!». З цим, безумовно, він погодився, прихиливши на другому ці видання.

Насамкінець організатори конкурсу подякували всім, хто підготував цей важливий захід, і запросили сфотографуватися всім товариством на добру згадку.

Прес-служба УРК,
м. Донецьк

Фото на згадку біля будинку Донецького відділення Спілки письменників України.

кий інтерес серед молоді, відповіді на запитання надходили з багатьох куточків області.

А переможцями змагання юних українців стало близько 20-ти учнів шкіл та ліцеїв Харцизька, Донецька, Очеретиного, Ясинуватого, Костянтинівки, Володарського, Волноваського та Артемівського районів.

Усім лауреатам конкурсу головний редактор «Донеччини», полковник УРК Ігор Зоц, головний редактор журналу «Донбас» Віктор Логачов вручили почесні грамоти, вагомі

голова Товариства імені Олексія Тихого Євген Шаповалов, очільник краєзнавців Донецької Валерій Романько, в.о. головного редактора газети «Україна козацька» Антін Бобир. Із рук останнього лауреати конкурсу отримали свіжі номери нашої газети, книжки Гетьмана УРК Анатолія Шевченка «Христос», збірки на козацьку тематику.

Та найголовнішим, що, певне, запам'ятається надовго, для юних україномовців, безумовно, було живе спілкування з письменниками. Вони мали нагоду почути відомих поетів

ступником голови товариства «Просвіта» Донецької області Марією Олійник та заступником головного редактора газети «Україна козацька» Антоном Бобирем. Іван Заєць у своєму виступі детально розповів про мовну ситуацію в Україні та значення української мови в житті суспільства. Усі шановні гості висловили свої побажання, щоб ми добре вчилися, любили й вивчали рідну мову, брали активну участь у різноманітних конкурсах та отримували перемогу.

Анастасія КАЛЬКО,
учениця 7-го класу НВК
«Гармонія»,
м. Донецьк

Точка зору

ЩОБИ ЗНИКЛА КАТАКОМБНІСТЬ

Затишно й приємно почувалося у залі обласної організації Спілки письменників Донецьчини. Поруч були добрі, чисті, талановиті діти, митці, еліта нашої української Донецьчини. Тут зібралось понад півсотні людей, а за вікном, зовсім поруч з нами, жив своїм життям зденационалізований, зрусифікований, безликий трудяга, місто шахтарських подвигів – Донецьк. Я відчув у цьому якусь катакомбність тутешнього українства, незахищеність перед гіркою бідою асиміляції.

Ще у далекі 60-70-ті роки Олекса Тихий у своїй статті «Думки про рідний Донецький край» писав: «Донеччина – це шоста частина всього населення Української РСР. Її культурний і національний розвиток може послужити або гарним прикладом для всієї України у разі її нормального розвитку, або ганебним,

Переможці конкурсу «Невмируще українське слово» - саме їм підносити рідне слово до нових висот.

холероподібним, коли інші райони підуть шляхом байдужості до національної культури та мови. І в другому випадку ганьба та прокляття впадуть на голови кожному з нас, донбасівців, хто бачив, усвідомлював насування загибелі і мовчав, хто в догоду череву забув, якого він роду-племени, зрадив свій народ, з чужих рук брав отруйну зброю асиміляції та допомагав нищити українську мову. Культуру, традиції, обряди».

Цим словам майже півстоліття, але які ж вони актуальні, особливо тепер!..

Так історично склалося, що коли Україна модернувалася, культурно зміщувалася, то Донбас – модернізувався; розвивався виробничо, індустріально, як кажуть, давав країні вугілля. І зараз головне завдання загальноукраїнського культурного потенціалу полягає у підвищенні духовного рівня нашого краю. Але наша національна еліта цього ще, мабуть, і досі не усвідомила. Не часто ми бачимо у нас на Донбасі провідних українських митців, культурних діячів, їх проекти, книжки, фільми, концертні програми, вистави. Навпаки, з вуст деяких, начебто свідомих українців, навіть лунають заклики до від'єднання Донбасу від своєї історичної Батьківщини – України. Нам, донеччанам, гірко це чути... Ми намагаємося знайти вихід із цієї складної ситуації практично самотужки...

Зараз прийшло нове керівництво області. Воно декларує прихильність до національних пріоритетів. Зважаючи на його молодість, плекаємо надію на краще. Будемо боротися за те, щоб заходи, як конкурс «Невмируще українське слово», проходили надалі в центральних залах області, щоб на них були присутні й активно брали участь наші можновладці, керівники регіону.

Євген ШАПОВАЛОВ,
голова ДОТ ім.Олексія Тихого, ДОО ВУТ «Просвіта»,
депутат Олексієво-Дружківської селищної ради

Поетичним рядком

Я вижити не обіцяю,
Я помираю поступово,
Як умирає наше слово,
Хоч не говорить, що вмирає.
Коли ж підійде аж до краю,
То скаже вам біля хреста:
Не хочу жити на вустах,
Де правди й совісті немає.

Леонід ТАЛАЙ,
лауреат Національної премії ім. Т.Г. Шевченка

Нам пишуть

Свято слова у «Гармонії»

У рамках Тижня української мови, який проводився з 6 по 11 листопада у стінах НВК «Гармонія» м. Донецька, наша вчителька Вікторія Мандрика організувала захід «Сучасна мовна ситуація в Україні».

Він проходив у два етапи. Спочатку перед нами виступила працівниця бібліотеки для дітей ім. Кірова Світлана Булава. Вона розповіла, як відзначається День української мови та писемності в обласній

бібліотеці, ознайомила з матеріалами виставки «Літературне майбутнє Донбасу», що знаходиться в холі обласної бібліотеки ім. Кірова, і прочитувала вірші юних поетів про красу української мови та сучасну мовну ситуацію в нашій державі.

Другим етапом заходу була захоплююча зустріч учнів нашої школи з почесними гостями: народним депутатом України Іваном Зайцем, за-

НА ПОКРОВУ – В РЕЄСТРОВЦІ

На козацьке свято – Покрову Пресвятої Богородиці реєстровці Донецького міського товариства УРК, яке очолює генерал-майор УРК Олександр Поповіченко, поповнили свої лави. Символічно, що церемонія посвяти відбувалася на майдані біля пам'ятника співцю козацтва Тараса Шевченку. На площі зібралося півсотні реєстровців в парадних одностроях і близько тридцяти новобранців із усіх районів шахтарської столиці на чолі з районними отаманами, козаки Чорнобильської дивізії УРК «Україна», зокрема Чорнобильського полку УРК міста Слов'янська.

Мозаїчна ікона Преподобної мучениці Євдокії.

Як і заведено у козаків, захід розпочався з молитви. З палким словом Божим до присутніх звернувся капелан УРК, полковник УРК отець Сергій. Прочитавши всі разом молитву «Отче наш», священник благословив козаків на благі справи.

Отамán Донецького міського товариства УРК Олександр Поповіченко наказує служити народу України...

Полковник УРК Олександр приймає присягу в учня ЗСШ № 67 Юрія Аллахвердінова.

Генерал-майор УРК Олександр Поповіченко подає команду „струнко” і доповідає заступнику Гетьмана УРК, генерал-полковнику УРК Віктору Капустіну про готовність особового складу до святкового дійства. Коротке вітання козацького генерала, до речі, одного із перших реєстровців на Донеччині, інструктаж новобранців перед церемонією посвяти у козаки. І вже над майданом лунають слова козацької присяги.

У той день під малинове знамено Українського Реєстрового Козацтва стало понад три десятки донеччан різного віку – від юнаків і дівчат до сивочолих ветеранів. Під орудою учительки української мови, берегині УРК, лейтенанта УРК Оксани Ситенко привітати реєстровців із козацьким святом прийшли учні донецької ЗСШ І-ІІІ ступенів № 67, у якій вже кілька років діє козацька республіка. Варто зазначити, що під час прийняття присяги виявили бажання поповнити лави реєстровців учениця 6А класу Катери-

Генерал-полковник УРК Віктор Капустін готовий приймати парад.

на Овчаренко та учень 10А класу Юрій Аллахвердян. Козацька старшина з радістю пішла їм на зустріч і після виголошення присяги та клятви вірно служити Господу Богу й народові України, влилися юні донеччани до багатотисячного товариства українських реєстровців. Благословили новобранців на добрі справи священники о.Сергій та о.Григорій, окропивши їх святою водою.

Продовжилося святкове дійство зачитування наказів про нагородження найгідніших реєстровців козацькими грамотами, нагородами та присвоєння їм чергових козацьких звань.

Реєстровці козаки зі Слов'янська подарували своїм донецьким побратимам мозаїчну ікону Преподобної мучениці Євдокії для каплички, яку донецькі козаки зводять своїми силами. Її вру-

Біля пам'ятника Т.Г.Шевченку на козацьке свято – Покрову.

Реєстровців Чорнобильського полку зі Слов'янська представляє їх отаман полковник УРК Віталій Горожанов .

чив отаман Чорнобильського полку м. Слов'янська, полковник УРК Віталій Горожанов.

У той день козаки згадали й своїх побратимів, які нещодавно відійшли у вічність отаманів Будьонівського районного товариства УРК, полковників УРК Юрія Тарасова і Олександра Маричева, які один за одним безвременно пішли із життя. У той день Олександра Маричева було нагороджено (посмертно) козацькою відзнакою – орденом «Бронзовий козацький хрест» ІІІ ступеня. Нагороду за свого покійного батька-козака отримав син Антон.

Завершилося козацьке свято традиційним обідом з козацьким кулешем, який було організовано Донецьким міським козацьким товариством.

Дмитро ГРИГОРЕНКО,
власкор «УК»
Фото автора

Талановита співачка, берегиня Українського Реєстрового Козацтва Мар'яна Рап.

Нові імена

Линуть пісні солов'їні козацької берегині

Молода берегиня Українського Реєстрового Козацтва Мар'яна Рап, добре відома на теренах Прикарпаття. Окрім прекрасних людських якостей, Господь наділив її ще й чудовим голосом. Талановита вихованка музично-педагогічного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка є деканом студентського самоврядування на факультеті, старостою групи, здібним організатором всляких мистецьких заходів, дискотек для молоді тощо. І з усім цим вона успішно справляється.

На гостинній землі Львівщини Гетьмана УРК Анатолія Шевченка та його дружину Світлану Яківну хлібом-сіллю зустрічають отаман Львівського обласного товариства УРК Василь Павлечко, його заступник генерал-полковник УРК Богдан Прокопишак та берегиня УРК Мар'яна Рап.

Потяг до пісні у Мар'яни з'явився ще в ранньому дитинстві. Співу навчалася спочатку у будинку школяра, потім – у «Народному домі», згодом – у студії Лесі Дмитрівни Гуріної. Успішно закінчивши Городоцьку музичну школу по класу акордеона, відразу ж почала з успіхом виступати на районній сцені.

Сьогодні в пісенному репертуарі молодого, але відомого в Галичині співачки, переважає героїчна і патріотична тематика. Мар'яна – виконавиця козацького гімну, автором якого є її батько Ярослав Рап, а також пісні «Козаки ви, козаченьки», що звучать на всіх заходах Прикарпатського міжрайонного товариства УРК, зокрема, під час щорічного святкування Покрови в Дрогобичі. Символічно, що її спів лунав під час закладання каменя з меморіальною табличкою на місці переможної битви козацького війська над польською шляхтою в Дроздовичах, названого на честь козацького ватажка повстанців на Правобережній Україні Василя Дрозденка, який під Брацлавом розбив військо Павла Тетері та змусив його зректися гетьманства за причетність до страти поляками гетьмана Івана Виговського.

Співає молода берегиня козацькі пісні і під час святкових подій на малій Батьківщині гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного та героя Віденської битви Юрія Кульчицького у селі Кульчиці, що під Самбором в Галичині.

Минулого року Мар'яна виступала у Палаці Потоцьких у Львові на козацькій Раді перед старшиною УРК, у Дрогобичі – з нагоди приїзду Гетьмана УРК Анатолія Шевченка. Співачку запрошували виступити на День міста в Трускавець та Дрогобич.

«Українське Реєстрове Козацтво сприяє організації усіх моїх виступів, фінансує мої музичні записи. Прикарпатські козаки добре розуміють, що своєю творчістю я пропагую козацьку минувшину. Як вони самі стверджують, мої

пісні допомагають реєстровцям залучати до своїх лав молодь. До речі, за виступи на сцені грошей принципово не беру», – зізнається молода співачка.

Нещодавно у дрогобицькій студії звукозапису «Фенікс», керівником якої є майор УРК Вадим Гнатюк, побачив світ музичний диск «Я намалою світ» за назвою однієї з пісень Мар'яни. Це стало можливим за фінансового сприяння заступника отамана Львівського обласного товариства УРК, генерал-полковника УРК Богдана Прокопишака. Як національно свідомою людиною, пан Богдан на перше місце ставить духовність і патріотизм. Вихований у душі синівської любові до невідомої України, козацький отаман є одним із найактивніших діячів на ниві становлення Українського Реєстрового Козацтва на Прикарпатті, яке поклиало його працювати в ім'я України. Гасло «хрещеного батька» Мар'яни Рап: «Думай не про те, що Україна зробила для тебе, а що ти зробив для України».

програми, з якою вона планує виступити у Львові, Трускавці, Дрогобичі, Городку та інших містах карпатського краю.

Студентка IV курсу Франкового вишу Мар'яна Рап успішно поєднує навчання з активним громадським і творчим життям. А на її рідній Городоччині без неї не обходиться жодне пісенне свято.

У дівчини надзвичайно м'який і чистий голос. Вона вже встигла взяти участь у кількох шоу-проектах і кастингах, виступала на сцені Національно-

музику і слова до яких написав її батько.

За словами Мар'яни подібне вона відчувала лише в «Артеку», де була учасницею відбору на «Євробачення». Саме там 18-річна співачка познайомилася з карпатським самородком, відомим співаком Іваном Поповичем, який, як з'ясувалося, також здобував освіту у Дрогобичі, в одних і тих же викладачів. Виконавець «Золота Карпат» й досі цікавиться життям колективу, долею своїх педагогів.

песимістичне, нейтральне й життєрадісне. Крім пісень, він пише гуморески, складає віршовані привітання, він – автор гімну городоцької школи №5. Чимало рядків пан Ярослав присвятив і Українському Реєстровому Козацтву.

Як бачимо, творчість батька і дочки тісно переплелися між собою. Батько обов'язково відвідує концерти доньки, особливо коли на сцені відбувається дебют його пісні. Вони завжди радяться між собою і, як правило, їхні погляди на мистецтво співпадають. «Ті, хто співають і прославляють Україну, є її вірними дітьми, відданими своєму народові», – вважає Ярослав Рап, в творчому доробку якого понад тисячу пісень, частівок для дітей і дорослих, гуморесок. Це, здається його стосується слова Володимира Сосюри: «Склав пісню я багато про тебе, та найкраща пісня – це ти».

Сьогодні Мар'яна наполегливо опановує професію вчителя музики і співу, відшліфовує майстерність гри на акордеоні. Але дівчина, і безпідставно, мріє стати професійною співачкою, а згодом – заслуженою артисткою України. Для цього вона має творчі задатки й потенціал, молодечий запал і величезне бажання прислужитися рідній Україні.

Мар'яна Рап серед козаків-реєстровців рідної Львівщини.

Випуск першої ластівки-диску, на що до речі, прикарпатські козаки спонсорували 13 тисяч гривень, став поштовхом для підготовки Мар'яни дебютної сольної концертної

го Палацу культури «Україна» в рамках Всеукраїнського фестивалю «Обіймись, Україно!» На головній сцені країни Мар'яна виконала дві пісні – «Запорожці-козаки» та «Ода коза-

У репертуарі Мар'яни Рап – понад три десятка пісень, написаних її татом. До речі, пан Ярослав має три папки музичних творів: чорну, сіру й помаранчеву, у яких зібрані

В'ячеслав ЦВЕТКОВ,
головний писар
Прикарпатського козацького
об'єднання УРК,
полковник УРК,
м. Дрогобич

До 390-ї річниці Хотинської битви

ЗАПОРІЗЬКІ КОЗАКИ В ХОТИНСЬКІЙ ВІЙНІ

(Продовження. Початок
в №№ 17-18)

Замість Яцька Бородавки рада обрала гетьманом Петра Сагайдачного. Деякі історики вважають, що справа Бородавки виявила існування прихованого конфлікту між старшиною і рядовим козацтвом та суперництва між Бородавкою і Сагайдачним. Але безперечно, що ця заміна була на велику користь Запорозькому Війську. Той же літописець зафіксував: «В цей день козацьке військо розжалувало свого головного начальника і на його місце призначило одного хороброго і войовничого мужа».

Справді, в козацькому середовищі на Україні був широко відомий військовий талант досвідченого полководця Сагайдачного, котрий прославився як керівник великих успішних морських і сухопутних походів запорожців, як дипломат, державний діяч, що багато зробив для утвердження сили, значення й авторитету козацтва.

Петро Сагайдачний після обрання його гетьманом негайно виступив на чолі Запорозького Війська. Стримуючи натиск турецької армії, яка прагнула не допустити об'єднання Запорозького Війська з польськими силами і невпинно переслідувала його, козацький гетьман зумів вивести козаків з дуже небезпечного становища. Турецьке командування в кінці серпня розгорнуло енергійний і безупинний наступ, вдень і вночі переслідуючи Запорозьке Військо. Перед козаками постала загроза прийняти на себе ще на марші перший удар усієї маси турецьких сил і бути відрізаними від польського табору. Особливо напруженими і небезпечними були дні 30 та 31 серпня і навіть ранок 1 вересня.

Новий запорозький гетьман, стримуючи натиск ворожих сил, проводячи бої з окремими загонами ворога, зокрема 30 серпня з п'ятидесяти тисяч татарським загонем, випередив султанське військо на дві милі, і після полудня 1 вересня 41520 козаків з'єднались з польськими силами. У польському таборі дуже вродисто вітали появу козаків, на яких давно і з хвилюванням чекали як на рятівників.

Польське військо нараховувало менше 35 тисяч, оскільки після переправи ще до Хотина багато шляхтичів розбіглося. Разом з українцями і поляками до складу польського війська входили білоруси, литовці, котрих об'єднувала одна держава - Річ Посполита, а також найманці - німці та

угорці. До українських козаків приєдналося 700 козаків-донців. Це був їхній авангардний загін. Коли на Дон прибули посланці Запорозького Війська з пропозицією прийти на допомогу у війні з Туреччиною, головне Донське військо перебувало в морському поході. 20-тисячне Донське військо після повернення з походу вирушило на допомогу запорожцям, але не встигло взяти участі в боях. Воно з'явилося під Хотинем, коли війна вже закінчилась.

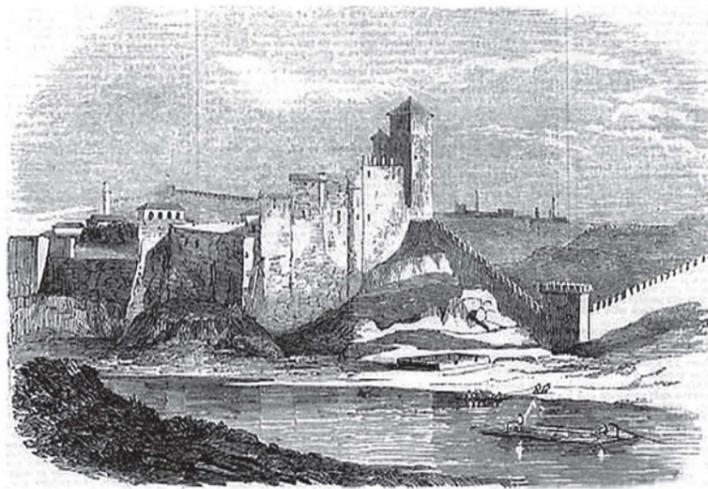
Турецькі сили підійшли до Хотина 2 вересня. Загальна кількість турецького війська, коли воно повністю зосередилось під Хотинем, дорівнювала близько 300 тисячам чоловік; воно відзначалося надзвичайною строкатістю складу, являючи собою конгломерат представників різних народів: турки, сірійці, боснійці,

роким ровом і високим валом, саме на цій загрозовій ділянці побудували подвійну лінію валів. Правим флангом - північним - командував польний гетьман Любомирський, тут дислокувалися польські загони. Центр складався з німців і угорців, пізніше сюди підійшли війська, очолені королевичем Владиславом. На лівому фланзі польських позицій (південь) зосереджувалися литовці і білоруси на чолі з Ходкевичем, який поєднував командування над військами лівого флангу із загальним керівництвом об'єднаних сил всього польсько-козацького табору. Козаки приєдналися до польського табору на його лівому фланзі, розташувалися на південь від польських позицій, у долині Дністра. Небезпека цієї позиції полягала в тому, що турки загрожували козакам не

разу, папі в колом, простягнувшись від берега Дністра на півдні до берега цієї ріки на півночі. Частини татарських і турецьких загонів на лівому березі річки ніби замикали коло, що оточило польсько-козацький табір. Турки поставили не менше 62 гармат. Натомість польсько-козацький табір мав перевагу в ручній вогнепальній зброї за рахунок передусім запорожців, цього «рушничного війська». Сеймовий комісар польського війська під Хотинем Якуб Собеський дуже високо оцінював озброєння козацької піхоти: «Якби польське військо було так добре озброєне, то могло б помірятися силами з найсильнішою у світі піхотою». У турецькому війську не вистачало піхоти, у польсько-козацькому таборі вона переважала, і саме за рахунок козацького війська.

2 вересня з'явилася голова колони турецької армії - 20 тисяч відбірної кінноти - спаги центральних турецьких земель Румелії та Анатолії під командуванням анатолійського беглербея Хусейна. Разом з ними прибув і султан Осман II зі своїм штабом. Не зупинившись, прямо з маршу турецькі війська, підтримані татарами, атакували козацькі позиції. Турецькому командуванню було відомо, що в козацькому таборі ще не були закінчені фортифікаційні роботи. Султанське командування вважало запорозьких козаків головною і вирішальною силою Польщі у цій війні, найбільш боєздатною і витривалою частиною польських військ і тому саме проти козацьких позицій спрямувало свою першу атаку і більшість наступних. Очевидець, вірменський хроніст Авксент, що був у польському таборі, розповідав, що в турецькому таборі під Хотинем говорили: «Якщо ми переможемо козаків, тоді легше собі дамо раду з поляками».

Перша атака турецько-татарських військ була сильною. Кілька разів ішли вони у наступ на козацький табір. Однак одностайний рушничний вогонь козаків раз у раз відкидав їх назад. Артилерія, що безперервно впродовж усього дня обстрілювала козацький табір (було випущено 60 ядер), теж не могла зламати опір запорожців. А в кінці дня, коли атакуючі ледве трималися на ногах, козаки самі перейшли в наступ. У результаті цієї контратаки ворог швидко відкочувався назад, але виснажені денним поединком запорожці й самі почали знемагати. Ходкевич, помітивши, що групи козаків загрожують оточен-

Хотинська фортеця. Кінець XVIII ст.

хорвати, серби, албанці, греки, курди, татари, болгари, волохи, молдавани. 75 тисяч - це саме турецькі війська - яничари (піхота) і спаги (кіннота); 30 тисяч - араби; решта - насильно мобілізовані з підкорених країн південні слов'яни, молдавани і волохи. Турки везли 260 гармат.

При розташуванні військ польські збройні сили, які підійшли раніше від інших, зайняли найвигідніші позиції. Вони розмістились на добре захищеній місцевості. Фронтом польський табір був повернутий у південно-західному напрямку, звідки проходив шлях з Чернівців. Простягнувшись від стін фортеці до скелястих берегів Дністра на сході, урвищ - на півночі, глибокого яру - на півдні, польський табір лише з заходу мав легкий доступ. Тому в польському оборонному таборі, який увесь оточили ши-

тільки з фронту, а й з лівого флангу, бо лівий берег Дністра був у руках ординців.

Козаки спочатку встигли приготувати для захисту тільки два ряди возів, заповнених піском. Потім для укриття від ворожих ядер повикопували шанці. Пізніше у ході облоги викопали додаткові шанці, рови, вочі ями. Стик між козацькими силами і частинами Ходкевича захищали лісовички, особливі польські загони. Всі укріплення польсько-козацького табору були захищені артилерією: 28 польських гармат, 23 - козацьких, існував ще й резерв. Гармати розставили на валах з інтервалами у 150-180 метрів.

Турецька армія промарширувала шляхом, що проходив з Ясс і Чернівців. Вона розтянулася майже на 150 кілометрів. Турецьке командування розмістило свої численні війська, що перевершували польсько-козацькі в чотири

Чи здолаю силу врагу,
чи в бою поляжу, -

Герб Хотина.

ня, кинув їм на допомогу свіжі сили: піхоту, найманців, кілька кінних корогов рейтарів та добровольців.

Ворожі війська були відкинуті на вихідні позиції. Турки втратили 800 вояків убитими й пораненими, кілька їх потрапило до полону. Загинув паша Сілістрії - Хусейн. Захоплено було значну кількість коней і зброї. Серед козаків - 40 чоловік загинили і полонених. Серед польського війська - 30 полеглих і багато поранених. Молдавський літописець розповідав, що розгніваний невдачею юний султан скликав яничарів і заявив, що він «і рісочки не візьме до рота, доки не буде захоплений козацький табір і не будуть перебиті всі козаки». Однак падишаху Оттоманської Порти, мабуть, довелося б сконати з голоду, коли б він дотримував слова. За всю Хотинську п'ятиднівну битву турецьке військо не змогло навіть проникнути в козацький табір.

В ніч з 2-го на 3 вересня в польському таборі укріпляли вали, зміцнювали шанці, встановлюючи вози, заповнені ґрунтом. Ходкевич вислав людей до козацького обозу. Допомогли вони запорожцям у насипанні шанців, оскільки у тих було мало часу і вони не встигли провести фортифікаційні роботи. Не спав також і турецький табір. Протягом усієї ночі підходили все нові й нові частини турецької армії, визначалися місця постой, робилися земляні бастиони для артилерії. Тієї ж ночі в польському таборі відбулася військова рада.

Великий литовський гетьман Ходкевич бажав скористатися з того, що не всі загони султана підійшли і що ворог не встиг укріпити свій табір; тому гетьман намірювався негайно дати рішучий бій. Ходкевич побоювався тривалої облоги, тому що слабо забезпечені його війська могли бути в цьому разі приреченими на голод. Тим більше, що татарські орди форсували Дністер, вийшли на тили польсько-української армії, перерізали комунікації, перекрили шлях на Кам'янець. Вони захопили транспорт, що везли продовольство й амуніцію.

За О. Апанович
готував до друку
Олекса ТРАЧУК,
писар ради старійшин
Українського козацтва

(Далі буде)

Народні Герої України

ОСТАННІ З ПОЛУМ'Я СЛОВА...

Василь Макух.

Спалах у вічність

5 листопада 1968 року. Столиця радянської України готується святкувати чергову річницю жовтневої революції. Опівдні на Хрещатику, як завжди, багатолюдно, через наближення свята на вулиці посилені наряди міліції.

Раптом із-під арки будинку № 27 вибігла охоплена полум'ям людина, вигукуючи „Геть колонізаторів! Хай живе вільна Україна!” та гасла проти окупації Чехословаччини. Пробігши кілька десятків метрів, упала на землю, а налякані жадливим видовищем міліціанти кинулися гасити палаюче тіло шинелями. Це був Василь Макух.

Його швидко доправили до лікарні, але опіки були настільки значними, що смерть стала неминучою. Наступного дня він помер.

Розповідають, що за годину до смерті, Василь прийшов до тяти. „Ви ж осиротили дітей”, – сказав йому лікар. На що Макух відповів: „Вони ще будуть пишатися своїм батьком. А нині ми всі сироти. Нині Україна сирота...”

Це був перший в новітній історії України акт непокорності існуючому режиму саме у такий спосіб. Рівно через 10 років самоспалення здійснив на Чернечій горі Олекса Гірник, протестуючи проти геноциду української мови і москволюбного поневолення України. А всього, за даними фахівця Українського Вільного Історичного інституту Нью-Йорка Мирослава Драгана, у Європі подвиг Макуха повторили 68 чоловік.

Усе життя вдихав свободу

Народився Василь Омелянович Макух 14 листопада 1927 року в селі Карів Сокальського району на Львівщині у селянській родині. Під впливом батька та братів Миколи й Петра Дужих (останній відомий публіцист, редактор журналу ОУН „Ідея і чин”), які мешкали по сусідству, сімнадцятирічний юнак вступив до лав Української Повстанської Армії. Служив у

військовій розвідці. 15 січня 1946 року в одному з боїв із каральними загонами НКВД Василя було поранено в ногу і взято в полон. За антирадянську діяльність на 10 років позбавили волі, ще й накінули 5 років заслання. Ув'язнення відбував у таборах Мордовії та спецпоселеннях Сибіру. Звільнився 16 квітня 1956 року.

Оскільки колишнім повстанцям заборонено було повернутися в Західну Україну, то Василь вирішив поїхати до Дніпропетровська, де мешкала його знайома, колишня

лоти” – не для нього. Його, зокрема, вражало, що у споконвічному козацькому краї – Січеславщині, у дитсадку однопіткі кепкували з його дітей за те, що розмовляють рідною мовою. Змиритися з тим, як у його державі зневажають українців, плондрують їх мову, він не міг.

„Василь – свята людина”

Спосіб боротьби вибрав особливий. Щоб не піддавати небезпеці своїх рідних і знайомих, вирішив боротися самотужки. Відомі події у Чехосло-

Помер Василь Макух 6-го листопада на лікарняному ліжку, а 14 листопада тіло у закритій домовині було поховане на Кочковському цвинтарі у Дніпропетровську. У день поховання йому виповнилося лише 41 рік.

«У ході карної справи, катували близьких Василя, забили до смерті сестру Параску, проте довести причетність ще когось до жертвового акту так і не змогли, як і не змогли виставити Василя як божевільного. Задовольнилися тим, що позбавили волі кількох небайдужих, які розповсюдили у самвидаві статтю «Повиг героя», – розповідає дослідник життя й діяльності героя, фундатор громадського музею „Смолоскип” Віктор Тупілко. – Як борець УПА, що пройшов крізь горнило сталінських таборів, Макух добре був знайомий з методами каральних органів. Тож про свою діяльність дружині нічого не розповідав, чим врятував її від катувань: у ході слідства слідчі зрозуміли, що Лідія нічого не знає... А через місяць з прокуратури їй прийшов лист, у якому радили вдові радіти з приводу втрати „нерадянського” чоловіка, який би негативно впливав на своїх дітей.”

Як справжній чоловік, ще перед одруженням Василь радив майбутній дружині не пов'язувати з ним долю, бо має завдання і загине. Проте справжня любов перемогла... „Як же важко тобі буде без мене”, – згадувала Лідія Іванівна слова чоловіка.

Ким насправді був її чоловік жінка почала здогадуватися трохи згодом. У рідному Василевому селі Карові, один селянин, дізнавшись, що перед ним вдова В.Макуха, опустився перед нею на коліна й, поцілувавши руку та край сукні, мовив: „Василь – свята людина.”

Пам'ять в народі живе

При радянському режимі подвиг героя, звичайно ж, замовчувався. Лише через 40 років ім'я першого українця, що спалахнув заради свободи рідного краю дійшло до широкого загалу. І це сталося, не в останню чергу, завдяки титанічній роботі великого патріота України Віктора Тупілка, якому вдалося зібрати свідчення та відомості про Василя Макуха і Олексу Гірника, їх особисті речі в заснованому ним же музеї „Смолоскип”, де, на думку фахівців, чи не найбільша в

Про життєвий шлях Макуха розповідає фундатор музею «Смолоскип» Віктор Тупілко.

політв'язенка, артистка Лідія Запара. Відбудував її хату, а невдовзі й побралися. Працював різноманітним на важких роботах.

Офіційно маючи два класи сільської школи, після повернення з Сибіру Василь вільно володів німецькою, польською, англійською, латиною. Досконало знав богослов'я, через що його часто називали священиком. Пізнання отримав від освічених людей, яких у той час у таборах було багато.

Закінчивши вечірню школу, вступив на педагогічний факультет Дніпропетровського університету. Однак довго навчатися не довелося. Довідавшись, що студент Макух був засуджений (цей факт він приховав від приймальної комісії), з вишу його виключили.

У 1960 році у сім'ї Василя та Лідії Макухів народилася донька Ольга, а через чотири роки син Володимир. Було вже все, як у людей – міг би жити „як всі”. Проте спокійне життя у „радянському бо-

ваччині стали мабуть останньою краплиною у переповненій чаші терпіння свободолобивого українця.

До акту самоспалення готувався давно й ретельно, посвячуючи у це обмежене коло найвірніших друзів. Перед самоспаленням взяв відпустку, відвідав родини своїх братів і сестер у рідному селі на Львівщині, попрощався з друзями. Лише бойовий побратим Григорій Ментух знав про наміри Василя. Відомий фрагмент їх останньої розмови, у якому пан Григорій умовляв Василя не йти на такий радикальний крок. „Ти не розумієш мене. Я йду на це з радістю”, – спокійно відповів той.

Зі Львівщини до Києва приїхав з листом-протестом до ЦК КПУ та трилітровим слоїком бензину. За неперевіреніми даними у Києві ніби то готувалася акція протесту проти окупації Чехословаччини і мав з кимось зустрітися. Однак коли акція зірвалася, вирішив діяти сам: облив себе бензином, тирнув запальничку і побіг у вічність...

ТРИПТИХ-РЕКВІЄМ

Світлій пам'яті
Василя Макуха

I

У тиші, що сліпла,
Німла від страху,
Живим смолоскипом
Палав
Василь Макух.
Просякий бензином,
Здіймаючись факелом,
Будив Україну
Довершеним фактом
Свого самовбивства
Заради свободи
І слова, і пісні,
І духа народу.
У синім вогні
Догорав
На Хрещатику,
Затиснутий ним
В гранітні лежата,
Шезав наче зірка
На тлі падолистів,
Засаючи гірко
Сиріцькою іскрою...

II

А зір кедебський
Більмований панікою,
Все нишпорив містом
В надії останній –
Знайти-відловити,
Немов арештантів,
Що вирвались дивом
На волю з-за ґратів,
Останні слова його
Світові мовлені
Із сивого полум'я:
„Геть окупантів!..”

III

Слова – незгоримі,
Від того безсмертні,
Вже гімном Свободи
Лунали над степом.
Слова – невмирущі,
Лунають і нині,
Для суцільних й грядущих –
Звучать величаво
„Слава Україні!..”

ГЕРОЯМ СЛАВА!!!

Юрій ДОЦЕНКО

країні експозиція, що розповідає про героїчних жертвників українського народу.

5-го вересня, у день самоспалення Василя Макуха, в Донецьку, у невеличкій затишній світлиці музею, відбувся віче-реквієм пам'яті героя під назвою „Великий син великого народу”.

Цікаву розповідь про життя й діяльність Василя Макуха представники громадських, патріотичних організацій регіону, духовенства, письменники, журналісти, вчителі й учні шкіл Донецчини почули з уст фундатора музею Віктора Тупілка. Зокрема Віктор Петрович розповів, що в архівах колишнього КДБ вдалося віднайти кримінальну справу 1946 року, в якій йшлося про те, як при спробі перейти кордон Макуха було поранено

(отримав вісім кульових поранень) і непритомного взято в полон.

„У цій справі покажемо те, що на допитах Василь нікого не видав. Іван Іванович Гуменюк, якому довелося бути разом із Василем у таборах стверджував, „що Василь був сильнішим за нас усіх.» Такої думки про нього був і Григорій Ментух. — розповідає пан Віктор. — Усі хто його знав відзначали, що у нього все було підпорядковано служінню Україні.”

Про духовний аспект акту самоспалення розповів керівник православного братства святого Петра Калнишевського архимандрит Ігнатій: „Тут ми бачимо не акт самогубства. Добровільно йдуть із

людьми. Хіба воїнів, які піднімаються в атаку на ворога, знаючи що їх у будь-яку хвилину можуть вбити, можна вважати самогубцями? Вони ж бо також ідуть на вірну смерть, але з вірою, що, віддаючи своє життя, вони захищають Батьківщину. Його самопожертва не була емоційним поривом, а формою боротьби проти знищення народу, елементом боротьби проти богоборців. При неможливості ведення збройної боротьби, Василь показав не лише гнотителям, а й усім нам, що не все зводиться до біологічного існування. Його вчинок — вищий психічний і фізичний прояв любові до своїх ближніх”, — зазначив священник.

Отець Ігнатій (Воловенко): „...Не все зводиться до біологічного існування...”

Учасники віче-реквієма пам'яті Василя Макуха.

життя як правило ті, хто зневірився, хто втратив зміст свого перебування на цій землі. Макух же хотів жити і бачив смисл життя у тому, щоб його Батьківщина була демократичною, а її громадяни почувалися в ній вільними

„Той, хто йде на війну за Батьківщину — свідомо на смерть іде заради життя, хіба самогубцею є? Думаю, що Бог його простить. Він усього себе віддав Україні без останку”, — ці слова сказані Патріархом Мстиславом (Скрипником) на

адресу Олекси Гірника у повній мірі можна віднести й до Василя Макуха.

А відомий краєзнавець із Дніпропетровщини Петро Бацець зазначив, що такі як Василь вже тоді зуміли піднятися над сірою масою до висот

громадянської позиції. Їх було занадто мало, але саме завдяки таким героям і зберігається золотий фонд нації, її спроможність вижити у найважчих умовах.”

Про плани щодо відзначення у наступному році 85-річчя з Дня народження великого українця розповіла голова Донецького обласного осередку „Союз українок”, народна майстриня Людмила Огнева. Вона, зокрема, повідомила, що наразі йде робота над книгою про життєвий шлях Василя Макуха над якою, окрім неї, працюють Віктор Тупілко та Ірина Курбацька.

Учасники заходу зійшлися на тому, щоб робити все належне, аби українці більше не вдавалися до самоспалення як до станнього виду „зброї.”

Віче-реквієм завершився хвилиною мовчання...

Дмитро ГРИГОРЕНКО,
власкор «УК»
м. Донецьк
Фото автора

**Україна
КОЗАЦЬКА**

ЗАСНОВНИК:
Всеукраїнська громадська
організація
«Українське Реєстрове
Козацтво»

В.о. головного редактора
Антін Бобир
e-mail: abobyr68@ukr.net
096-383-75-15

Відповідальний секретар
Юрій Доценко
050-773-77-12

Свідоцтво про реєстрацію
серія KB № 8398, видане
Державним комітетом
телебачення і радіомовлення
4 лютого 2004 року

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
01001, м.Київ, вул.Мала
Житомирська, буд.11, оф.5а
www.kozatstvo.org.ua
Тел.: (044) 278-37-59
e-mail: ipshi@voliacable.com
urk@i.com.ua

КОРПУНКТИ:
83050, м.Донецьк,
пр. Б. Хмельницького, 84
Тел./факс: (062) 304-60-82
(062) 311-34-25
e-mail: press_uk@iai.dn.ua

м.Івано-Франківськ
Завідуючий корпунктом
Богдан Кузів
Тел.: 097-595-64-68

м.Львів
Завідуючий корпунктом
Роман Наконечний
Тел.: (0322) 64-99-79

м.Харків
Завідуючий корпунктом
Михайло Дубровський
Тел.: 067-628-82-64

м.Ужгород
Завідуючий корпунктом
Іван Мільчевич
Тел.: (050) 438-79-93

Сфера розповсюдження:
загальнодержавна

Газета виходить один раз
на місяць. Ціна договірна
Газету віддруковано в друкарні
ЗАТ «Редакція газети «Донбас»
Адреса: м.Донецьк, 83096,
вул. Куйбишева, 58
Наклад 30 000
Замовлення 1790/11

Передплатити газету
«Україна козацька»
можна у будь-якому
поштовому відділенні
України.

Передплатий індекс:
08159

Пісенний клуб «Кобзар»

ЧУЄШ, БРАТЕ МІЙ

(Українська народна пісня)

Поволі

Чуєш, брате мій,
Товаришу мій,
Відлітають сірим шнуром
Журавлі у вирій.

Приспів:
Кличуть: кру-кру-кру,
На чужині умру,
Заки море перелечу,
Крилоньки зітру,
Крилоньки зітру,
Кру-кру-кру.

Мерехтять в очах
Безконечний шлях,
Гине, гине в темній мряці
Слід по журавлях.

Приспів:
Кличуть: кру-кру-кру,
На чужині умру,
Заки море перелечу,
Крилоньки зітру,
Крилоньки зітру,
Кру-кру-кру...

МАГІЯ КАМЕНЯ І КРАСОК ПЕТРА АНТИПА

Петро Антип – відомий політичний і громадський діяч, очолює Донецький обласний осередок політичної партії „Європейський вибір України”. Він учасник десятків персональних та сотень колективних виставок як в Україні, так і за її межами. Організатор і учасник численних симпозиумів. Працює у трьох видах мистецтва – скульптура, живопис, графіка.

Відомий український художник і скульптор Петро Антип народився у Горлівці на Донеччині в 1959 році, де проживає і творить дотепер.

Навчався у Пензенському художньому училищі ім. академіка А.К.Савицького на відділенні скульптури. Продовжував опановувати мистецьке ремесло в художніх майстернях В.Цоя та А.Бема. Працював у Донецькому художньому комбінаті скульптором. У 1989 році його прийнято до Спільки художників СРСР. Того ж року разом із С.Новіковим організував художню творчу групу „Схід-Арт”, до якої увійшли К.Чу-

довський та В.Лейфер. Роботи члена Спільки художників України Петра Антипа закуплені Міністерством культури України, Спількою художників СРСР. Його твори посідають гідне місце в приватних колекціонерів Тернополя, Харкова, Одеси, Львова, Горлівки, Донецька. За його роботами „полюють” поціновувачі високого мистецтва з Росії, Швеції, Франції, Німеччини.

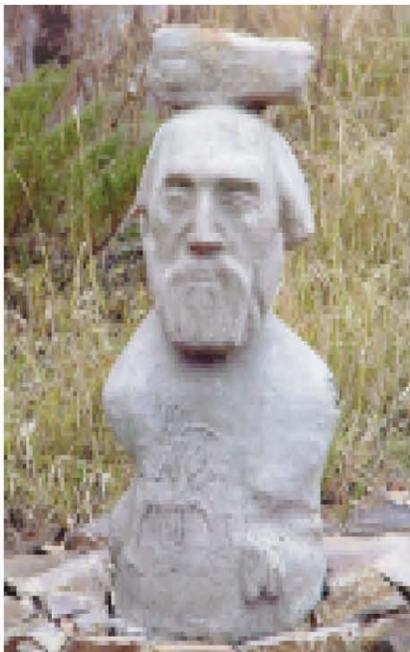
Походження – українське. Менталітет – від гарбуза, соняшника, Трипілля, яке своєю знаковістю засіло глибоко у душі та мозку. Віра у християнського Бога; світло, святість православ'я; а замість янголів

– Березиня. Від першоджерел своєї творчості – національної символіки й символічності трипільських піктограм, вишивки, писанки, – Петро Антип створює свій особистий художній світ. Від українського фольклору до космополітизму – через тонкий духовно-інтелектуальний зв'язок із західною культурою, її сполучною реформацією духу та дивовижним відчуттям волі. Від мікро- до макрокосмосу – за допомогою каменів-ідей, каменів-символів, каменів-образів, які ширяють у трьохвимірному просторі його творів.

На його полотнах і в його

Художник і скульптор Петро Антип.

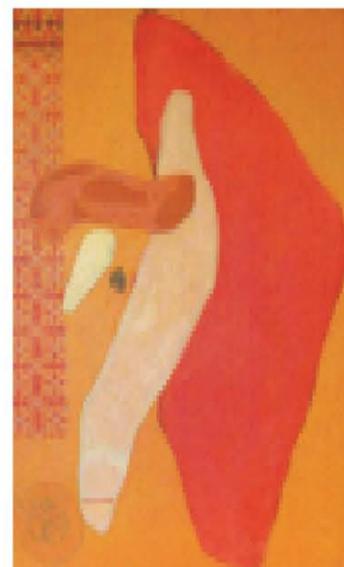
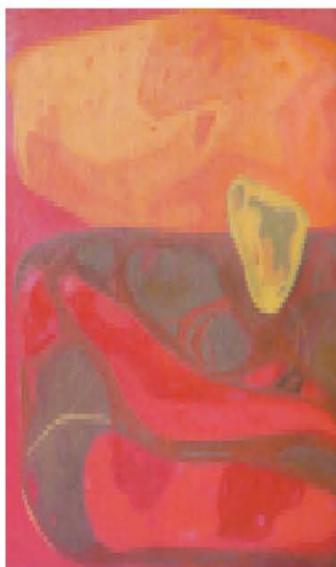
Нестор Літописець. Скульптура.

Кам'яна писанка. Скульптурна композиція. Фрагменти кам'яної писанки.

Амазонка в степу. Полотно. Олія. 2005 р.

скульптурних композиціях – фантастичний рух статичних, на перший погляд, об'єктів. Каміні летять до вас, немов метеоритний дощ. Кожний з них – спалах світла-прозорливості у свідомості глядача, каталізатор емоцій й двостороннього діалогу: твір – глядач. Через нього – знайомство з автором, його життєвою позицією, світоглядом і характером.

Свою ж світоглядну позицію художник визначив по-філософськи:

„Можна довго сперечатися: яйце чи курка... Я вибираю гармонію Всесвіту, тому що ми Єдині. Початок та кінець – в єдності, в якій немає окремих частин, і наші пращури дуже добре розуміли, що в яйці весь світ. Відштовхуючись від яйця, вони стали поступово відкривати закони природи, які охоплюють історію Всесвіту: Час, Простір, Об'єм, Світ і

Колір – все це писанка і правдива історія України.

Але, як у казці про діда та бабу, з'явилася мишка і розбила нашу зорю-яйце. І країна для українців стала втрачати життєву енергію, і „захворів” наш народ, і миша стала видавати чуже за своє, викрадаючи нашу спадщину. Але надія в нас дуже велика, а курка каже, що знесе нам нове яйце, бо наша земля невмируща. Неможливо перемогти нашу культуру, тому що ми черпаємо її з родючого чорнозему та благодатного сонця. Так і я в своєму мистецтві збираю по камінню від села до села, від міста до міста. Збираю втрачені камінці, щоб відродити нашу славу спадщину, бо завдання митця в Україні, вважаю, – у поєднанні історії, сучасності, майбутнього. І збережемо ми всі разом нашу Зорю-Яйце, бо нашому роду нема переводу”.

Тематика творів Антипа – історично-космічна. У контексті сюжетних фрагментів (хлібороби Трипілля, скіфські війни, бій амазонок, козацькі походи) проявляється українська генетика й усвідомлення історичної долі свого народу. Щоб зрозуміти митця такого рівня, потрібна увага, емоційна чуйність, інтелектуальна підготовка. Бо художник творить для усіх, хто чує і відгукується на його голос.

Петро Антип – митець, який заперечує натхнення. Визнає талант і труд. Закоханий у творчість, продовжує славні традиції українського мистецтва. Митець, що запалює душі, які потрібно запалити.

Марина СТРЕЛЬЦОВА,
спеціально для „ЖК”
м. Горлівка